

Reactie Quality RTV BV Consultatie Wijziging NFP 29-12-2015

A

In de frequentietabel worden de regels, luidende

Bandgrens

ITU dienst Bestemming Verdeelmechanisme

526,5 kHz

BS Omroep, HOL004 HOL001 **Vergunningverlening aan publieke media-instellingen**

op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële

omroep via veiling of vergelijkende toets.

1606,5 kHz

vervangen door

Bandgrens

ITU dienst Bestemming Verdeelmechanisme

526,5 kHz

BS Omroep, HOL004 HOL001 **Geen nieuwe vergunningen.**

/bs/ Laagvermogen omroep, HOL003 &

commercieel HOL001

Vergunningverlening op volgorde van binnenkomst van

de aanvraag.

1606,5 kHz

Quality RTV stelt voor:

vervangen door

Bandgrens

ITU dienst Bestemming Verdeelmechanisme

526,5 kHz

BS Omroep, HOL001 .

/bs/ Omroep, HOL003 &

commercieel HOL001

Vergunningverlening op volgorde van binnenkomst van
de aanvraag of op afroep.

1606,5 kHz

De toevoeging HOL 004 komt in zijn geheel te vervallen, nieuwe vergunningen (zonder "koppeling") zijn dan wel mogelijk. Het woord laagvermogen als beperking is geschrapt en de verdeling op afroep is ingevoegd.

Onderdeel A

Deze NFP-wijziging betreft de frequentieruimte 526,5 kHz -1606,5 kHz, traditioneel de middengolfband, ook wel AM-band genoemd, waarop gedurende vele decennia landelijke radioomroep is uitgezonden. Deze band wordt bestemd voor laagvermogen omroep voor enerzijds evenementen en bedrijfsondersteunende diensten zoals vastgelegd in nationale voetnoot HOL003, en anderzijds voor radio voor kleine kring. Vergunningen hiervoor worden verdeeld op volgorde van binnenkomst van de aanvraag.

Voorstel QRTV

Deze NFP-wijziging betreft de frequentieruimte 526,5 kHz -1606,5 kHz, traditioneel de middengolfband, ook wel AM-band genoemd, waarop gedurende vele decennia landelijke radioomroep is uitgezonden. Deze band wordt bestemd voor omroep voor enerzijds evenementen en bedrijfsondersteunende diensten zoals vastgelegd in nationale voetnoot HOL003, en anderzijds voor radio bestemd voor doelgroep en hobbymatig gebruik Om de mogelijkheden voor het laatste te vergroten wordt ook laagvermogen omroep gefaciliteerd. Vergunningen hiervoor worden verdeeld op volgorde van binnenkomst van de aanvraag of op afroep bij. Voor laagvermogen zijn in principe alle frequenties beschikbaar, op NIB, dus geen verstoring van andere (buitenlandse) gebruikers. Voor hoger vermogen en landelijk bereik worden in principe de Nederlandse rechten gebruikt.

Verdere toelichting met reactie Quality RTV *(In Italics)*

Na de laatste grote verdeling van commerciële radiovergunningen in 2003 is het gebruik van de middengolfband volgens de (hoogvermogen) werkwijze van toen aanmerkelijk teruggelopen. Sinds die verdeling heeft Agentschap Telecom meerdere middengolfvergunningen ingetrokken wegens het niet

(meer) voldoen aan de ingebruiknameverplichting.

De meeste vergunningen wegens niet voldoen aan in gebruikname verplichting werden ingetrokken omdat er geen opstelplaatsen voor waren of omdat toentertijd de opstelplaatsen, met name voor hogere vermogens, in handen waren van een monopolist. Deze vroeg exorbitante prijzen en liet geen concurrent toe op haar masten. Andere vergunningen werden ingetrokken wegens het niet voldoen aan de betalingsverplichtingen voor Toezichtkosten. Er is hier dus geen sprake van verminderde belangstelling voor hoogvermogen middengolf, maar van omstandigheden, meestal opgeworpen door derden.

In 2010 kwam het bureau *SEO Economisch Onderzoek* in een studie² tot de conclusie dat de exploitatie van enkel een middengolfvergunning geen economische waarde heeft voor een toetreder.

Het SEO kwam ook tot de conclusie dat de regionale FM frequenties, alsmede enkele landelijke FM kavels geen economische waarde hebben. Dit kan dus geen argument zijn om hoogvermogen AM tegen te houden. Bovendien is het aan de marktpartijen zelf om te bepalen of voor hun een kavel gebruiksnut heeft, zoals Groot Nieuws Radio (en Radio Maria) vooralsnog van hoogvermogen AM gebruik blijven maken.

Recent zijn ook NPO Radio 5 en Radio 10 Gold gestopt met uitzenden op de middengolf.

Het stoppen van Radio 5 en Radio 10 Gold heeft geen enkel verband zoals hier bedoeld met de vraag van nieuwe partijen voor een landelijk bereik AM. Radio 5 is onderdeel van de NPO en dat raakt dus andere (commerciële, doelgroep) omroepen in het geheel niet. Integendeel, juist het stoppen van Radio 5 op AM is voor Quality RTV aanleiding om een station op een landelijke AM frequentie te starten!

Radio 10 verkreeg een FM kavel, en het is dan evident dat er geen behoefte meer is aan AM. Ook dit raakt een nieuwe aanvrager niet.

Van het merendeel van de vergunningen met hoge vermogens is het (maximum) zendvermogen op verzoek van vergunninghouders verlaagd.

De verlaging vermogens is geen argument dan maar helemaal geen kavels met landelijk bereik uit te geven. Het blijkt in de praktijk dat met de verlaagde vermogens uitstekend landelijk bereik te realiseren is, tegen veel lagere kosten (en minder EMC overlast en energiegebruik). Een nieuwe aanvrager zal een kavel naar verwachting ook met verminderd vermogen gebruiken.

Ook in veel andere EU lidstaten worden steeds meer hoogvermogen-middengolfzenders afgeschakeld. Die afschakeling hangt ook samen met de overstap naar digitale etherradio. De algemene verwachting is dat de afschakeling van grote, analoge AM-zenders een voortgaand proces is. Daarom is het niet meer te verdedigen om in deze band verder nog vergunningen voor hoogvermogen radio uit te geven.

In andere EU lidstaten zijn de AM frequenties vrijwel uitsluitend gebruikt door publieke omroepen. Deze hebben hun eigen overwegingen AM af te schakelen. Veelal omdat het desbetreffende programma ook op FM wordt gedistribueerd. Dit heeft dus vaak niets te maken met digitalisering. In strijd met Europese regelgeving worden deze AM frequenties niet ter beschikking gesteld aan Commerciële partijen. Er kan dus niet hieruit geconcludeerd worden dat daar geen vraag is naar

hoogvermogen AM. Ook in Italië neemt het aantal -private- AM zenders weer toe na afschakeling door de RAI.

Het feit dat in Nederland een aantal partijen door gaan op AM landelijk geeft aan dat zij op dit moment de digitale distributie nog volstrekt onvoldoende vinden.

In Europa en Nederland is geen enkele partij aan te wijzen die de AM heeft verlaten om op DAB-only over te gaan. Daarvoor is DAB+ distributie nog volstrekt onvoldoende. Niet de technische capaciteit is een probleem, maar de aanwezigheid en gebruik van DAB ontvangers blijft ver achter. Volgens AT onderzoek was dat in 2014 slechts 3%. Naar positieve schatting was dat in 2015 hooguit 5%, in wezen dus marginaal.

Voor nieuwe partijen is ook geen, al dan niet landelijk, DAB programma kanaal beschikbaar. Een veiling van landelijke DAB kavels zoals de minister heeft aangekondigd, biedt geen soelaas voor landelijke doelgroepzenders. Zij kunnen niet meebieden met grotere commerciële partijen. Landelijk AM is dus nog gewoon nodig voor doelgroepzenders.

Er zijn voldoende voorbeelden waar helemaal geen hoog vermogen AM wordt afgeschakeld zoals UK en Spanje. Ondanks het feit dat de UK het langst DAB gebruikt zijn er nog steeds publieke en commerciële omroepen actief op landelijke AM netten. Zoals BBC Radio 5, Absolute Radio en SportTalk in de UK, en RNE 5 en veel commerciële zenders in Spanje.

In Frankrijk wordt de hoogvermogen Lange Golf vooralsnog niet afgeschakeld. Ook in de UK is nog een LG zender actief (BBC Radio 4) ondanks parallelle FM en DAB distributie.

In het door de minister aangehaalde voorbeeld van de USA zijn naast LPAM zenders nog veel hoger vermogen (tot 50 kW) zenders actief.

De Minister heeft de Kamer toegezegd in het Algemeen Overleg van 18 november 2015, frequenties voor landelijk gebruik mogelijk te maken en te faciliteren.

"Als er aanvragen worden ingediend voor één of enkele landelijke AM-kavels omdat bedrijven daar gebruik van willen maken, is mijn intentie om dat te faciliteren en mogelijk te maken."

Tegelijk blijkt er in de markt juist wel belangstelling voor radio met een beperkt bereik.

Deze belangstelling wordt nergens aangetoond. Ook de omvang van de belangstelling en hoe belangstellenden de frequenties willen gebruiken wordt niet aangegeven.

In de eerste plaats wordt deze middengolfband daarom beschikbaar gemaakt voor laagvermogen omroep voor evenementen en bedrijfsondersteunende diensten zoals

vastgelegd in nationale voetnoot HOL003: omroep als bedoeld in artikel 6.9 van de Mediawet 2008 ten behoeve van een evenement of bedrijfsondersteunende dienst met een zendbereik dat beperkt is tot de locatie waarop het evenement plaatsvindt dan wel de locatie waarop het bedrijf zijn activiteiten uitoefent.

Het mogelijk maken de middengolfband te gebruiken voor evenementen, al dan niet bedrijfsondersteunend, is positief. De vraag hiernaar zal uiterst marginaal zijn daar een organisator bij voorkeur zal kiezen voor een FM evenementen frequentie. Wel geeft de middengolf de mogelijkheid evenementen te ondersteunen met uitzendingen voor een groter gebied tot het hele land waarvoor een hoger vermogen nodig is. Zoals wielervedstrijden of nationale evenementen.

In de tweede plaats wordt de band bestemd voor laagvermogen omroep, bijvoorbeeld particulieren die lokale radio als hobby uitoefenen, gebruik door sportverenigingen, bedrijven die lokaal reclame of achtergrondinformatie willen verspreiden enz. Hierbij kan worden gedacht aan enerzijds zogenaamde LPAM-radio, oftewel Low Power Amplitude Modulation waarbij het toegepaste en toegestane vermogen in principe lager is dan 1 Watt; in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk komt dit soort radio-omroep dikwijls voor. En anderzijds wordt hierbij gedacht aan omroep met wat meer bereik, bijvoorbeeld gemeentelijk, waarbij vermogens zouden kunnen worden toegepast tot maximaal 100 Watt.

Laagvermogen of LPAM radio is goede toevoeging. Maar deze kan prima naast hoger vermogen en landelijke zenders.

Zoals in de US en UK het geval is. De AM band in zowel USA als UK speelt een veel grotere rol dan in Nederland, de belangstelling voor LPAM zal hier dus veel geringer zijn. In de USA worden LPAM vergunningsvrij uitgegeven. in de UK worden veel meer frequenties gebruikt dan oorspronkelijk toegewezen.

Er is voldoende ruimte op de AM om alle verzoeken voor zowel hoogvermogen (landelijk) als laagvermogen (LPAM) te honoreren.

Voor LPAM is het mogelijk ook de niet aan Nederland toegewezen frequenties te gebruiken. Deze kunnen zeer gemakkelijk worden gecoördineerd.

Er zijn vele frequenties beschikbaar vanwege de afschakelingen in het buitenland. Deze frequenties zijn vanwege het stoorniveau vaak veel beter bruikbaar voor LPAM dan aan Nederland toegewezen frequenties. Bovendien geeft dit de mogelijkheid belangstellenden zelf een frequentievoorstel met opstelplaats en vermogen te doen die dan als Verdeling op Afroep snel en gemakkelijk vergund kan worden. In Italië zien we een toenemend gebruik met laag vermogen van niet aan Italië toegewezen frequenties. Na afschakeling in het buitenland worden vrij snel daarna de desbetreffende frequenties in gebruik genomen.

Voor het publieksbereik van LPAM zenders is de aanwezigheid van een aantal hoogvermogenzenders, waarvan liefst één of meerdere met publieks aantrekkelijke programma's en een professionele uitvoering positief. Anders gezegd, een band met alleen maar LPAM zenders zal op weinig belangstelling van het publiek kunnen rekenen en snel in verval raken.

Na de tabelbestemming 'laagvermogen omroep' wordt voor deze categorie de inperking 'commercieel' gebezigd, waarmee niet wordt bedoeld dat deze vergunninghouders per se met winstoogmerk dienen te opereren, doch spectrumgebruikers worden bedoeld anders dan publieke omroep; deze categorieopdeling komt voort uit de Mediawet.

Quality RTV pleit al zeer geruime tijd en heeft bij herhaling aangeven de middengolf band een status aparte te geven. Dit is ook ingegeven bij het ministerie van O, C en W. Doelgroep/Hobby radio, met mogelijkheid voor evenementenfrequenties. Deze categorie is dus niet Publiek en ook Niet Commercieel. In feite bestaat de categorie al in de vorm van Kerkzenders. Radio Bloemendaal heeft op die basis al sinds zeer lange tijd een vergunning. Door het begrip Kerkzenders te verbreden tot hobby/doelgroepzenders kan snel en makkelijk een nieuwe categorie radio-omroep worden geïntroduceerd, met daartoe aangepaste wet en regelgeving en afdrachten. Het verzorgingsgebied wordt bepaald door de doelgroep die men wil bereiken. Zo zullen religieuze partijen en programma aanbieders voor bvb ouderen (50plus) kiezen voor landelijk bereik.

Deze vergunningen worden op *non interference basis*³ uitgegeven. Omdat vergunningen voor laag vermogen een beperkt bereik hebben, minder bescherming genieten en de commerciële mogelijkheden beperkt zijn, worden aan deze vergunningen geen verplichtingen voor digitale radioomroep gekoppeld.

Ook voor groter bereik geldt nu al geen bescherming, "storing uit het buitenland dient geaccepteerd te worden", zo staat in de vergunning. Daarom kan de verplichting voor digitale omroep voor alle vergunninghouders komen te vervallen.

(De (beperkende) voorwaarden zullen worden vermeld in een gedragslijn, in het nationaal frequentieregister en in de uit te geven vergunningen.

² <http://www.seo.nl/pagina/article/waarde-commerciele-radiovergunningen/>

³ Non interference basis oftewel NIB; dit houdt in dat de betreffende radiodienst gebruik mag maken van deze frequentieband onder de

voorwaarde dat deze geen storing veroorzaakt aan de radiodiensten met een primaire of secundaire status en bovendien storing accepteert die

het van hen ondervindt.. Deze laagvermogenszenders blijven binnen de rechten die we als Nederland hebben.

Versie voor publieke consultatie, vs 29 dec 2015)

Omdat deze band voortaan voor laagvermogen omroep wordt bestemd zijn frequenties meermaals in te zetten. Deze herbestemming zal daardoor leiden tot een veel doelmatiger gebruik van de middengolfband. Verwacht kan worden dat deze frequentieruimte voldoende is om aan de vraag te voldoen zodat verdeling op volgorde van binnenkomst van de aanvraag hiervoor het adequate verdeelmechanisme is.

Het meermaals inzetten van laagvermogen frequenties faciliteert meer vergunninghouders per frequentie, maar is daarmee niet noodzakelijk doelmatiger. Met name het inzetten van frequenties toegewezen aan Nederland met zeer hoog vermogen voor laagvermogen is juist zeer ondoelmatig omdat maar voor een heel klein deel van de rechten gebruik gemaakt wordt. Voor de luisteraars is het ook ondoelmatig daar waar voor een hoogvermogen zender met landelijk bereik de frequentie met programma voor 100% beschikbaar zijn zal, zelfs bij volledige verdeling van de LPAM kavels maar een zeer klein deel van de luisteraars een programma op de frequentie kunnen ontvangen. De kavels moeten, om onderlinge storing van de LPAM zenders tegen te gaan, op grote afstand van elkaar worden uitgegeven. Daarnaast zullen de LPAM zenders in een groot gebied slechts een signaal met lage sterkte neerzetten die voor de meeste ontvangers niet bruikbaar zijn.

Met een opstelpunt, een frequentie kan een (zeer) groot gebied verzorgd worden op een kosteneffectieve wijze. Bovendien bestaat het risico van achterblijvende belangstelling waardoor een grote frequentie door hooguit een paar kleine zendertjes wordt gebruikt en er een blokkade is voor efficiënter gebruik met hoger vermogen.

In het verleden is een partij vaak beschuldigd van ondoelmatig gebruik met laag vermogen, waardoor de frequentie nog gebruikt kon worden daar hoger vermogen door (EMC) omstandigheden niet mogelijk was mede door het ontbreken van geschikte opstelplaatsen. Het lijkt erop dat er 180 graden gedraaid is door nu juist alleen maar laagvermogen toe te staan en hoogvermogen te verbannen. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat nu opeens LPAM gebruik doelmatiger is dan dat met hoger vermogen en meer in lijn met de rechten van Nederland voor een frequentie.

Deze wijziging ziet niet op de huidige vergunningen die nu nog in gebruik zijn. Voor deze vergunningen blijft het oude beleid gelden.

Het is niet uit te leggen waarom er twee soorten vergunningen op de middengolf moeten bestaan. De nieuwe en verlengde vergunningen. Daarnaast blijft ook de categorie Kerkzender

in stand, dus in totaal 3 soorten vergunningen op één omroepband.

Dat kan teruggebracht worden tot één soort vergunning (bij voorkeur met een Status Aparte, dus een nieuwe categorie naast Publiek en Commercieel, met een aparte Toestemming van het Commissariaat voor de Media.

Alle partijen, bestaande, nieuwe en de Kerkzender, kunnen ruimschoots uit de voeten met deze categorie, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt in vermogen en geschiedenis. Waarbij geen digitale verplichting (meer) is.

Indien vergunninghouders gebruik wensen te maken van het nieuwe beleid kunnen zij hun huidige vergunning inleveren bij Agentschap Telecom en op volgorde van binnenkomst een nieuwe vergunning met beperkt vermogen aanvragen.

Dit is een ridicuul en onredelijk voorstel daar voor de meeste vergunninghouders het huidige verzorgingsgebied bij lange na dan niet meer gehaald kan worden. Zo zendt Groot Nieuws radio uit met 50 kW, 100 W zou hun doelgroep bij lange na niet bereiken. Ook voor een vergunninghouder met 1 kW in Den Haag is 100 W volstrekt onvoldoende om in het stedelijk gebied een goed verzorgingsgebied te krijgen.

Het nieuwe beleid moet van toepassing zijn op alle vergunningen middengolf. EEN beleid voor iedereen, van grote landelijke zender tot Kerkzender en hobbyzender.

De huidige middengolfvergunningen kunnen zonder meer automatisch worden verlengd zonder koppeling wegens ontbreken van schaarste, gelijk de wet- en regelgeving aangeeft.

Na een periode van vier jaren wordt het uitvoeringsbeleid geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Drs. Ruud Poeze

Quality RTV BV

Stichting Middengolf

ClassicRadio 747 (initiatief)

Radio Paradijs

Antwoorden Vragenlijst MG gebruik Quality RTV BV

Vragenlijst

1. Heeft u belangstelling voor een middengolfvergunning onder deze nieuwe categorie?

Ja, maar alleen met hoger vermogen. 747 kHz met 50 kW. Opstelplaats aanwezig. Flevo/Zeewolde.

2. Wat is de omvang van het doelgebied dat u voor ogen heeft? En als deze omvang niet gehaald kan worden heeft u dan nog steeds belangstelling voor een middengolf vergunning?

Landelijke dekking, geen belangstelling voor laag vermogen.

3. Wat zou een goede vergunningsduur zijn?

Minstens 10 jaar. Niet schaarse frequenties worden automatisch elke 5 jaar verlengd.

4. Wat is een realistische ingebruikname termijn, binnen hoeveel tijd na vergunningverlening kunt u een zendinstallatie in gebruik nemen?

Een half jaar, of langer in overleg. Er is geen schaarste dus geen aanleiding voor stringente gebruiksvoorschriften, zeker omdat de minister zelf de vergunningen onnodig lang ongebruikt laat staan.

5. Hoeveel uren zou u per dag/week/maand willen uitzenden? Wat zou voor u een goede ingebruikname verplichting zijn?

In principe 24/7. Maar soepele regelgeving is gewenst, bijv te vergelijken met Radio Bloemendaal die maar paar dagen per week uitzendt. MG is doelgroep/hobby radio. Ongeacht vermogen of verzorgingsgebied.

6. Ziet u reden om per vergunninghouder toe te staan dat hij/ zij meer dan 1 vergunning mag hebben? Zo ja, hoeveel dan en met welk doel? Zo, nee, waarom niet?

Er is geen schaarste, dus ruimte genoeg. Nu mogen alle MG vergunningen in 1 hand zijn, samen met aantal FM frequenties. ER is geen aanleiding dat te beperken (behalve onderbuikgevoelens)

7. Heeft u belangstelling voor ander gebruik dan omroep in de middengolf? Zo ja, welk gebruik en kunt u dat nader toelichten?

Nee, in het geheel niet.

8. Met welk (zender uitgangs) vermogen zou u willen uitzenden?

50 kW op 747 kHz naar bestaande antenne. Antenne patroon en gegevens bij U bekend.

9. Welke modulatievorm wilt u gebruiken? Standaard is analoog mono. Momenteel is ook mogelijk de digitale mode DRM. Zijn er wensen om nog andere modulatievormen toe te passen?

Standaard analoog mono. Met extra bandbreedte volgens regulering 1 dB verzwakking is 1 kHz extra bandbreedte .400 kW naar 50 kW = -9dB, dus 9 kHz extra. In de praktijk zullen we dat beperken tot 4 a 5 kHz. DRM is zinloos omdat er geen ontvangers zijn en veroorzaakt extra ruis. C-Quam is geen bezwaar, maar zinloos.

10. Wat is, volgens u, een realistische herhalingsafstand? Dat wil zeggen de minimale afstand tot een volgende zender op dezelfde frequentie.

Geen. Gaat om landelijk bereik op 747.

11. Welke aanvullende maatregelen kan een vergunninghouder nemen om EMC-problemen te voorkomen of probeert op te lossen?

Reductie vermogen met 9 dB. Van 400 kW naar 50 kW.

12. Wat is het geschatte rendement van de door u gewenste antenne?

Antenne patroon volgens bekende gegevens opstelplaats Flevo.. In sommige richtingen + 2 dB.

13. Heeft u aanvullende wensen of opmerkingen die u aan Agentschap Telecom wilt meegeven ten aanzien van dit onderwerp?

Zo soepel mogelijke regelgeving en handhaving. Het is middengolf, niet schaars, waar maar zeer beperkt belangstelling voor is, zeker niet commercieel, Het gaat eigenlijk nergens over.

Utrecht 4, december 2015

Ruud Poeze

Quality RTV BV